

ÅRSMELDING 2007

Trygderetten

Trygderettens verdier

Trygderetten har fem sentrale verdier, som vi arbeider etter.

Rettssikkerhet

Effektivitet

Informasjon

Samhandling

Evaluering

Forbokstavene på disse fem verdiene - **REISE** - skal gi deg et bilde av Trygderetten som en organisasjon i utvikling. Vi leter etter forbedringer og endrer oss i takt med brukernes og samfunnets behov.

Noen ord om hver enkelt av verdiene:

• **Rettsikkerhet**

Dette er Trygderettens kjerneverdi og årsaken til at institusjonen ble opprettet i 1967. Uavhengighet, riktige avgjørelser og tilstrekkelig grunngeving står sentralt i denne sammenheng.

• **Effektivitet**

I dette ligger at sakene må avgjøres innen rimelig tid. Dette er også en viktig del av rettsikkerheten. Videre vil vi innrette virksomheten og utføre vårt arbeid på en kostnadseffektiv måte.

• **Informasjon**

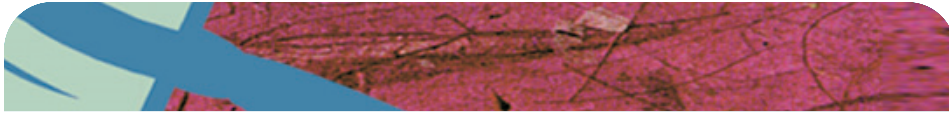
Trygderetten vil gjøre virksomheten og avgjørelsene kjent for partene og almenheten på en god måte. Denne verdien stiller også krav til oss om tilgjengelighet og service overfor publikum.

• **Samhandling**

Dette er Trygderettens interne verdi som bør prege vår arbeidsform. Vi vil utvikle en kultur basert på at vi alle arbeider for å nå Trygderettens mål, og at vi deler på erfaringer og kunnskap for å nå disse. Av denne verdien utleder vi våre mål knyttet til arbeidsmiljø, personal-, kompetanse-, organisasjons- og IT-utvikling.

• **Evaluering**

Vi skal etterse og lære av vår egen praksis og vurdere vår egen virksomhet med sikte på forbedring.

Innhold:

1. Trygderettens leders beretning for 2007.....	4
2. Organisasjon.....	6
3. Formål og hovedprioriteringer.....	7
4. Saksutvikling i 2007.....	8
4.1 Mottatte og behandlede saker.....	8
4.2 Oversikt over sakstyper i 2007.....	10
4.3 Avgjorte saker fordelt på fullt grunngitte kjennelser og kjennelser med forenklet grunngivning.....	11
4.4 Resultat av ankebehandlingen.....	12
5. Måloppnåelse i 2007.....	13
5.1 Kvalitetsmål.....	13
5.2 Produksjonsmål.....	14
5.3 Helse- miljø og sikkerhet og øvrig personalpolitikk.....	15
5.4 Informasjon.....	15
6. Likestilling.....	16
7. Blikk på saksbunken.....	17
8. Perspektiv framover.....	27
9. Økonomi/ regnskap.....	29
Kommentarer til regnskapet for 2007.....	30

1. Trygderettens leders beretning for 2007

Siden et toppår i 2003 har det vært et betydelig fall i antall saker som årlig er kommet inn til Trygderetten. En viktig forklaring på dette har vært en utvidelse av de interne klageordningene i NAV. I tillegg er det mulig at tidsbegrenset uførestønad er blitt en noe mer liberal ordning enn man egentlig hadde tenkt seg.

I 2006 så saksinngangen ut til å stabilisere seg. I 2007 har vi imidlertid opplevd en ytterligere reduksjon, med 3 855 innkomne saker, mot 4 054 i 2006. Dette synes imidlertid å ha en annen, og, får vi tro, mer midlertidig, forklaring enn den tidligere nedgangen. Den altoverveiende leverandør av våre saker, NAV, går for tiden igjennom en betydelig og krevende omstillingsprosess. I den fasen man nå er inne i, ser det ut som etaten har vansker med å få sakene unna i førsteinstansen. Ikke minst gjelder det forberedelsen av klagesakene. Dette reflekteres i saksinngangen til NAV's klage- og ankeenheter, og med en viss tidsforskyvning, i Trygderettens saksinn gang.

Også antall avgjorte saker sank i 2007, til 3 576 mot 4301 i 2006. Dette har flere forklaringer. Blant annet gjennomførte vi høsten 2007 et høyst tiltrengt oppussingsprosjekt. Det gjør at Trygderettens lokaler nå fremstår som atskillig mer tiltalende, men dette hadde også en kostnadsside i form av nedsatt produksjon i det aktuelle tidsrommet.

Den viktigste forklaringen er imidlertid at det i 2007 skjedde en omfattende utskifting i rettsfullmektiggruppen. Denne gruppen utgjør et meget viktig, og effektivt, element i Trygderettens virksomhet. Den er modellert på dommerfullmektigordningen i de ordinære domstoler, og representerer som denne

en utdanning gjennom praksis. Etter en relativt kort opplæringsperiode fungerer rettsfullmektigene som administratorer på linje med våre juridisk kyndige rettsmedlemmer.

Som andre utdanningsstillinger er imidlertid rettsfullmektigstillingene tidsbegrensete. Dette gjør at de skiftes ut med jevne mellomrom. I 2007 sluttet ca 2/3 av korpset omtrent samtidig, uten at vi maktet å få til en tilfredsstillende overlappingsperiode med nyan satte. Det ga seg klare utslag i fjorårets produksjon (blant de faste dommerne var produktiviteten stabil).

Dette medførte at antall restanser for første gang på flere år steg i 2007. Tross en viss nedbygging mot slutten av året, endte vi med 1 454 saker ved årets slutt, en oppgang med ca 270 saker fra 2006.

En konsekvens av en slik økning i restansene er at saksbehandlingstiden øker. I 2007 steg den til 4,3 måneder, mot 4 måneder i 2006. Dette er en beklagelig utvikling, etter flere år med jevn nedgang. Vi maktet likevel å avgjøre 81 prosent av sakene innen seks måneder, mot 79 prosent i 2006, 70 prosent i 2005 og 63 prosent i 2004. Også antall fullt begrunnede kjennelser har økt, til 63 prosent av alle kjennelsene mot 61 prosent i 2006.

Trygderetten har i 2007 fortsatt sine bestrebelser på å øke kvaliteten på avgjørelsene. Det er gjennom årene utviklet flere instrumenter for å ivareta dette formålet, bl.a. den såkalte Rettskildhjelpen, som også publiseres på våre nettsider. Den inneholder sentrale kjennelser fra Trygderetten, og dommer fra de ordinære domstolene, på de enkelte rettsområdene.

Trygderettens leder
Knut Profoss

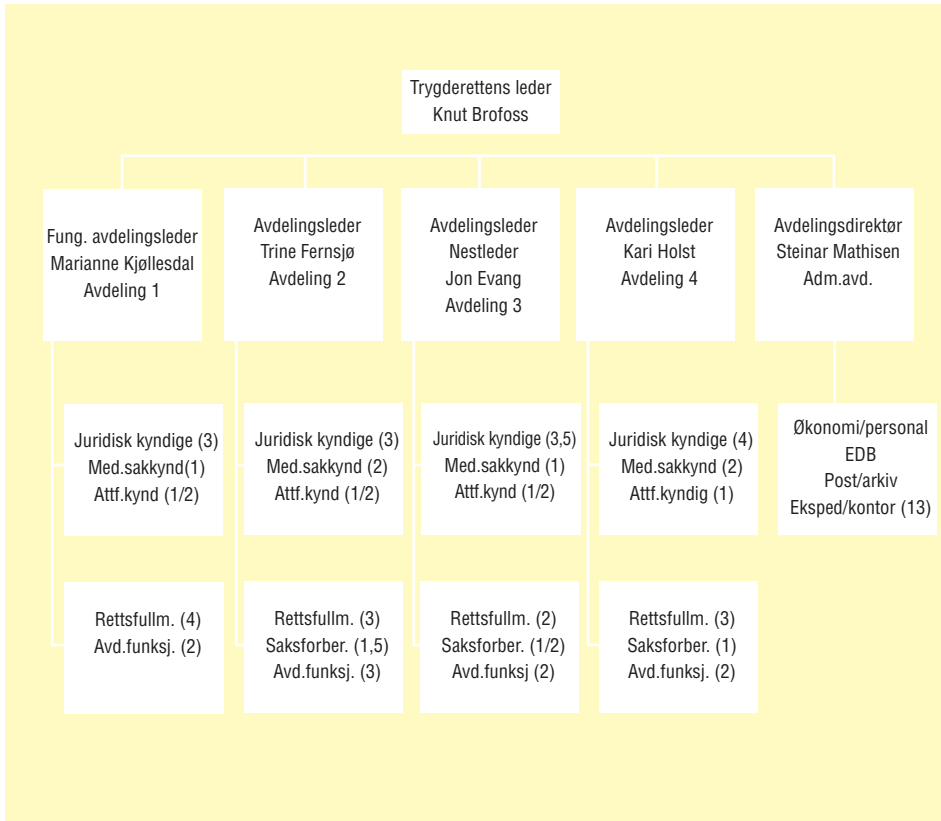
Ut over dette løpende arbeidet, har det i 2007 vært lagt særlig vekt på å forbedre utformingen av kjennelsene.

I 2006 ble det nedsatt et Kvalitetsutvalg med sikte på å samordne ulike kvalitetsutviklingstiltak, og å utvikle nye. I 2007 ble det på oppdrag av utvalget utført en undersøkelse om Trygderettens praksis i yrkesskadesaker.

Våren 2007 ble vår nettside åpnet for søkbar fulltekstpublisering av våre fullt grunngitte kjennelser. I tillegg publiseres disse på Lovdata, men bare på betalingstjenesten.

2. Organisasjon

Faste medarbeidere pr. 01.03.2008

Ny organisasjon med inndeling i avdelinger ble etablert pr. 1.september 1997 og forutsatte en stillingsplan på 63 årsverk. Organisasjonsplanen ble gradvis gjennomført i løpet av 1998, og ble tatt fullt ut i bruk i 1999. På grunn av sterkt økning i saksinngangen fra 1999 er antall årsverk økt noe, men redusert igjen i løpet av de siste par årene fordi saksinngangen har gått ned. Totalt antall årsverk utgjør pr. mars 2008 om lag 63 årsverk når vi regner med de fire som arbeider deltid på pensjonistvilkår. Disse er ikke tatt med i organisasjonskartet ovenfor.

Trygderetten har nå foruten leder, en nestleder og 24 andre faste medlemmer.

I tillegg har den 12 rettsfullmektiger. Lederen, nestlederen og minst ett annet medlem skal fylle vilkårene for å være høyesterettsdommer.

Rettsmedlemmene er embedsmenn og benevnes i alminnelighet trygderettsdommere. Trygderetten har juridiske, medisinske og attføringskyndige rettsmedlemmer. Rettsfullmektigene tilsvare dommerfullmektigene i de ordinære domstoler.

Trygderetten utfører administrative oppgaver for to mindre nemder, Statens helsepersonellnemnd og Dispensasjons- og klagenemnda for behandling i utlandet.

3. Formål og hovedprioriteringer

Trygderetten skal treffe vedtak om individuelle rettigheter og plikter etter lov om folketrygd m.fl. For øvrig skal Trygderetten behandle de saker som etter særlig lovbestemmelse hører under Trygderetten, se lov om anke til Trygderetten av 16. desember 1966 nr. 9.

Trygderetten er ikke en del av det alminnelige domstolsapparat, men virker i realiteten som en domstol. Mange av saksbehandlingsreglene er de samme som for vanlig rettergang. Til forskjell fra domstolene er imidlertid saksbehandlingen i Trygderetten i det store flertall av sakene skriftlig.

I den enkelte sak kan Trygderetten ikke instrueres av noe annet organ om avgjørelsen. Domstolbehandling av Trygderettens avgjørelser skal skje ved lagmannsretten som første instans. Slik overprøving skjer sjelden selv om det har vært en økning i de seneste årene. Trygderetten er dermed i alle hovedsak siste instans for saker etter pensjons- og trygdelovene. Dette er saker av stor velferdsmessig betydning for den enkelte. Trygderetten er derfor i sosialpolitisk sammenheng en svært viktig institusjon.

I St. prp. nr. 1 2006 -2007 er Trygderettens hovedmål skissert som følger:

- Avsi kjennelser som er i overensstemmelser med de lover og regler som gjelder.
- Behandle og avgjøre sakene på en slik måte at de vilkår som stilles til behandling i lov om anke til Trygderetten oppfylles.
- Avsi kjennelser som er retningsgivende for trygdeforvaltningen og andre rettsanvendere innenfor trygde- og pensjonsrettens område.
- Avgjøre sakene med en forsvarlig saksbehandlingstid.
- Behandle og avgjøre sakene på en slik måte at det gir tillit både hos den ankende part og ankemotparten.

Satsingsområdene ble beskrevet slik:

- 70% av sakene skal være behandlet innen seks måneder
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal ikke overstige fem måneder
- Ingen saker skal være eldre enn 12 måneder
- Andelen fullstendig grunngitte kjennelser skal være minst 55 %
- Forsøk med innslag av muntlighet i saksbehandlingen videreføres
- Det skal gjennomføres tiltak for kvalitetssikring og praksiskoordinering, herunder utforming av kjennelser

Trygderettens tildelingsbrev og den interne virksomhetsplan konkretiserer målsettingen ytterligere. Årsmeldingen gir en vurdering av måloppnåelse i forhold til departementets krav, i tillegg til hovedmål og et utvalg delmål fra virksomhetsplanen.

**Riktige avgjørelser
Innen forsvarlig tid**

4. Saksutvikling i 2007

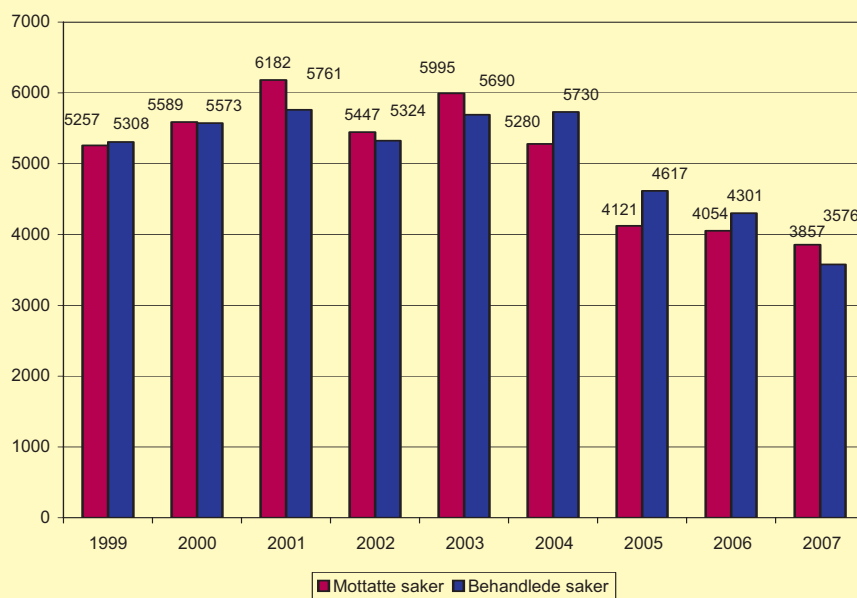
4.1 Mottatte og behandlede saker

På slutten av nittitallet steg saksinngangen til Trygderetten sterkt, med en foreløpig topp i 2001 med over 6000 saker. Saksmengden minsket noe i 2002, men steg igjen til 5995 saker i 2003. Fra 2004 har saksinngangen sunket betraktelig, til 4054 saker i 2006 og til 3857 i 2007.

Nedgangen er i det alt vesentlige skjedd på uføreområdet. Fra å ha utgjort ca. 50 prosent av sakene i 2003 utgjør andelen uføresaker nå bare ca. 30 prosent. Det innebærer at så å si at hele reduksjonen i saksmengden fra 2003 til 2007 skyldes reduksjonen i antall uføresaker.

Innføringen av tidsbegrenset uførestønad fra 1. januar 2004 og muligheten til å klage en gang i etaten før evt. anke til Trygderetten, samt at inngangsvilkårene for denne ytelsen er noe lempeligere enn for ordinær uførepensjon, forklarer det aller meste av nedgangen. Det er også mulig at reorganiseringen av arbeidet med klage- og ankesaker i NAV kan ha hatt en viss effekt. Trygderetten mottar jevnlig statistikk fra NAV over bl.a. restansesituasjonen i klage- og ankeregionene. Denne statistikken er verdifull i forhold til å lage prognoser over fremtidig saksinngang.

Mottatte og behandlede saker

Ved årets utgang hadde Trygderetten 1460 ubehandlede saker, mot 1185 ved utgangen av 2006 og 1406 ved utgangen av 2005. Med unntak av det siste året, har antall restanser gått ned hvert år siden 2003. Årsaken til økningen det siste året skyldes i det alt vesentlige en svært stor utskifting av rettsfullmektiger.

Med unntak av to saker er alle sakene fra 2007.

Etter en økende saksbehandlingstid på starten av dette årtusen, sank den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden markert fra 2004 til 2006. I 2007 økte saksbehandlingstiden litt sammenlignet med 2006, men er fortsatt på samme nivå som i 2006.

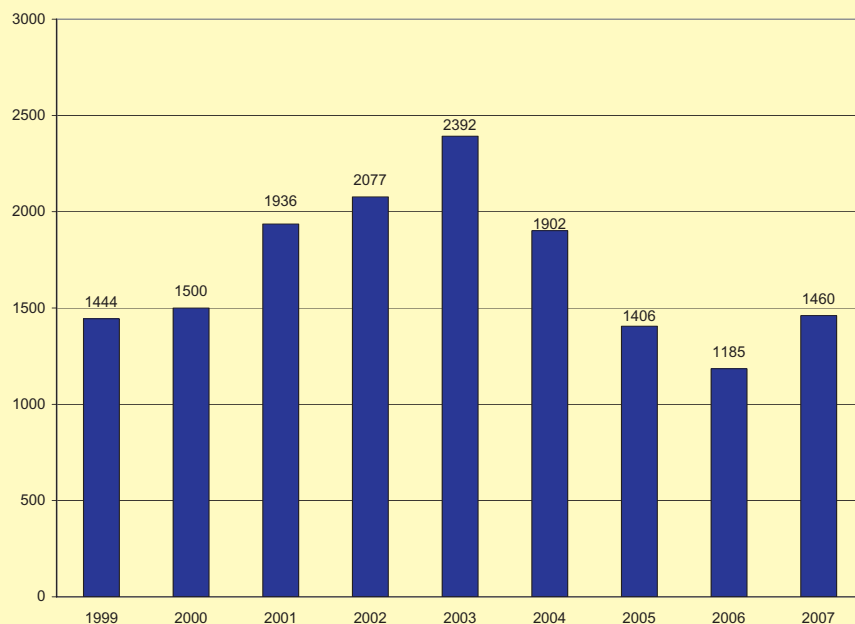
I 2007 ble drøyt 80 prosent av sakene avgjort innen seks måneder, men 22 saker ble over 12 måneder før de ble avgjort. Målet er at ingen saker skal bli så gamle før de blir avgjort. Antall saker som er avgjort senere enn 12 måneder etter at de kom inn har sunket betydelig de siste årene.

I 2007 avsa Trygderetten 3578 kjennelser.

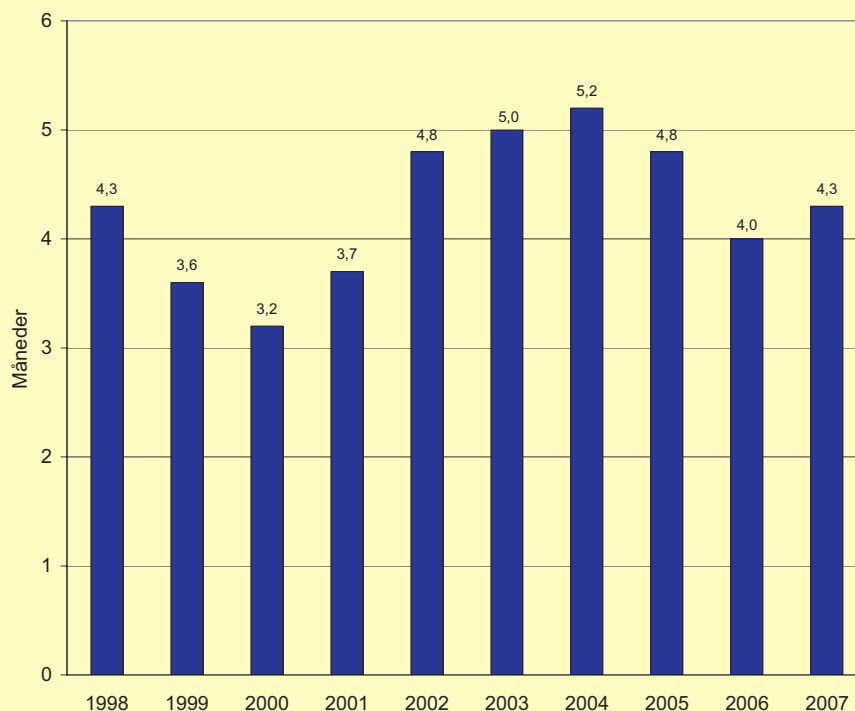
Trygderetten mottok i 2006 til sammen 3 857 saker

Mottatte saker 3 857
Behandlede saker 3 578
Ubehandlede saker pr. 31.12 1 460

Til behandling pr. 31.12

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid

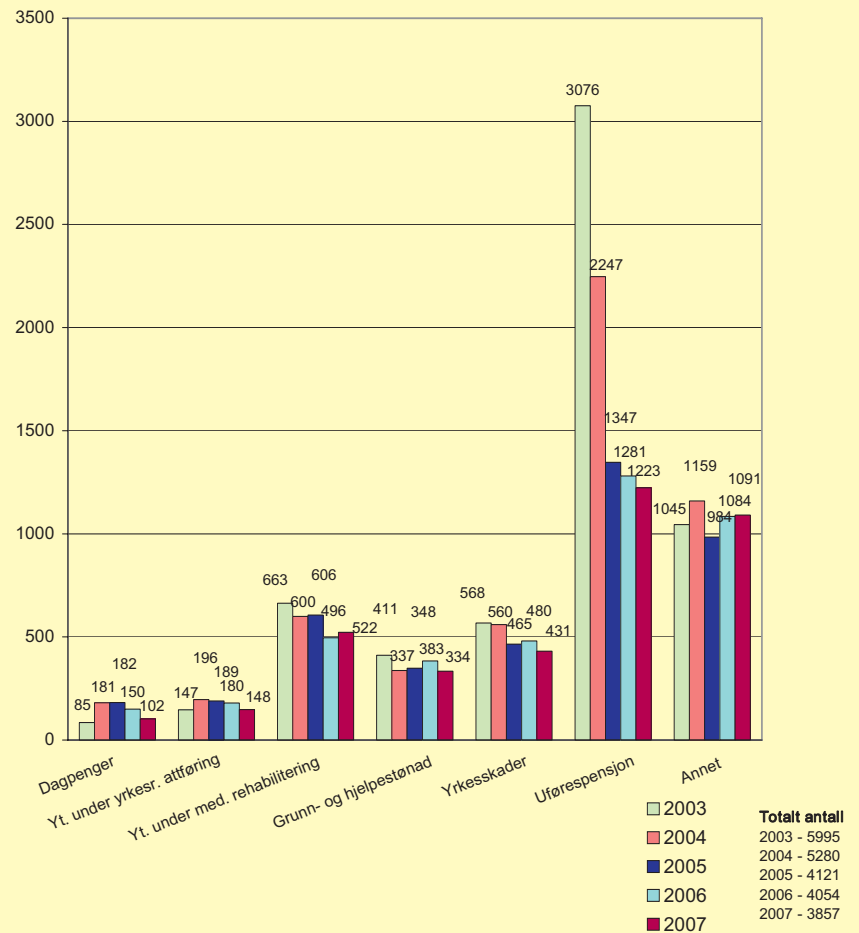

4.2 Oversikt over sakstyper i 2007

Saker vedr. uføreytelser utgjorde i 2007 ca. 32 prosent av den totale saksmengden og er det klart største området. Andelen er imidlertid vesentlig lavere enn for noen år siden, da området utgjorde ca. 50 prosent av saksinngangen. De øvrige sakstypene har holdt seg temmelig stabilt. Relativt sett har altså betydning av de øvrige områdene økt.

Ytelser under medisinsk rehabilitering, det vil si rehabiliteringspenger, tekniske hjelpemidler og biler, utgjør den nest største gruppen med 13,5 prosent av totalen, tett fulgt av yrkesskade/yrkessykdom med i overkant av 11 prosent av den totale saksinngangen.

Innkommne saker 2003–2006 fordelt på sakstyper

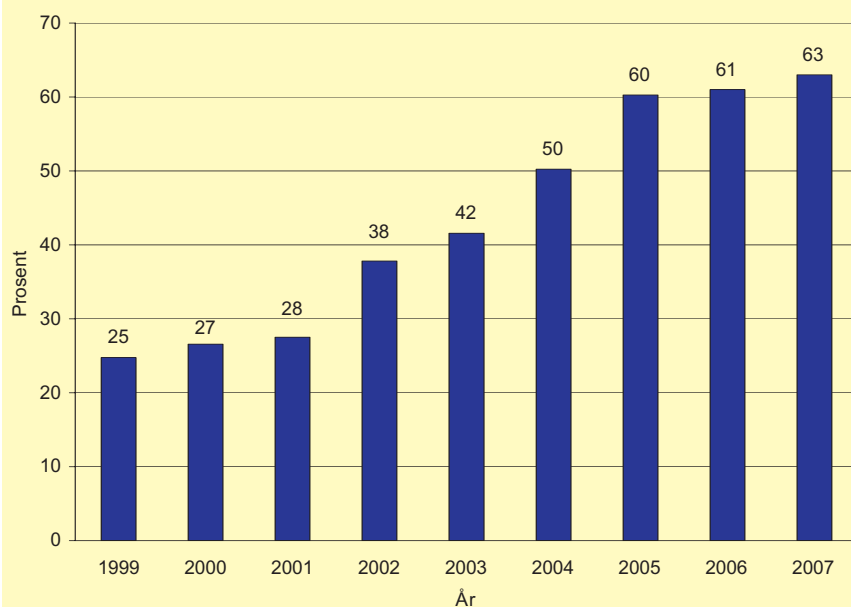
4.3 Avgjorte saker fordelt på fullt grunngitte kjennelser og kjennelser med forenklet grunngiving

Trygderettens viktigste oppgave er å treffe avgjørelser i enkeltsaker. Men det er også et mål å søke å trekke opp retningsslinjer for fremtidig praksis.

Lovens hovedregel er at Trygderettens kjennelser skal begrunnes. Hvis retten enstemmig finner at anken ikke kan føre frem og resultatet av kjennelsen ikke antas å få betydning utover den foreliggende sak, var det inntil 1. januar 2004 lovhjemmel for at retten kunne unnlate å gi begrunnelse. Denne adgangen er fra samme dato opphevet og erstattet med adgang til å bruke forenklet grunngiving. Dermed skal det gis en begrunnelse i alle saker, enten forenklet eller full grunngiving. Alle saker som avsies til gunst for den ankende part, skal ha full grunngiving.

Andel kjennelser med full grunngiving har økt sterkt de siste årene, og i 2007 ble 63 prosent av kjennelsene avgitt med full grunngiving.

Andel kjennelser med full grunngiving

Betydelig økning i andelen kjennelser med full grunngiving – fra 25 prosent i 1999 til 63 prosent i 2007

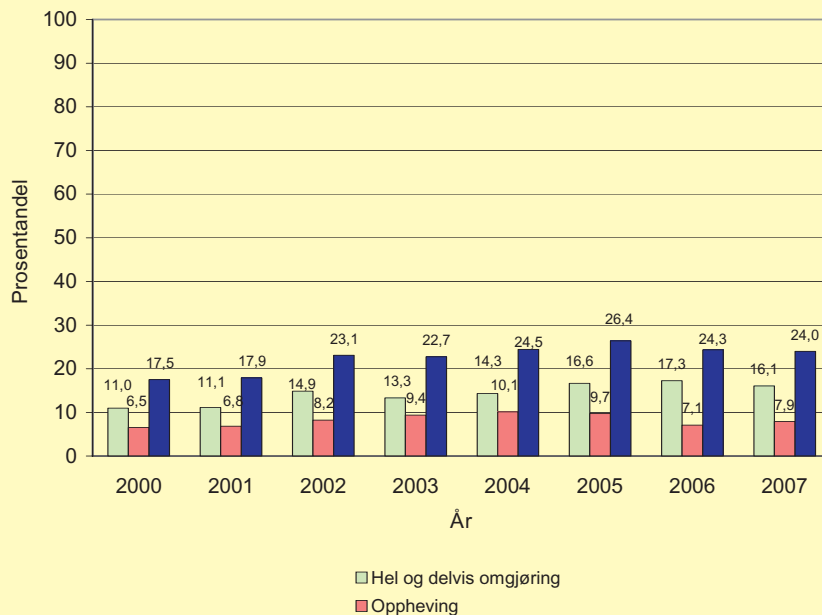
4.4 Resultat av ankebehandlingen

Trygderettens behandling av et vedtak kan få tre utfall. Vedtaket kan stadfestes, eller Trygderetten kan omgjøre vedtaket, helt eller for en del av vedtaket. Det innebærer at Trygderetten selv treffer realitetsvedtak i saken. Det tredje alternativet er at Trygderetten kan oppheve vedtaket og henvise saken til ny behandling i vedkommende etat, såkalt hjemsending. Det siste skjer i tilfelle der retten finner at saken ikke er godt nok opplyst fra forvaltningens side.

I ca. 75 prosent av sakene blir resultatet at vedtaket stadfestet. Andel omgjøringer har imidlertid økt noe hvis vi ser de siste årene under ett, mens andelen opphevinger har holdt seg nokså konstant på i underkant av 10 prosent.

Mellom de ulike saksområdene er variasjonen store. I saker vedrørende uførepensjon, som er det klart største saksområdet, lå omgjørings- og opphevingsandelen på henholdsvis 21,3 og 8,6 prosent i 2007. Dette er på samme nivå som året før, men markert høyere når det gjelder hel- eller delvis omgjøring sett for eksempel i forhold til 2003 da 13,3 prosent av sakene ble omgjort. Dette skyldes antakelig delvis innføringen av tidsbegrenset uførestønad fra 2004, som gjorde rettstilstanden noe mer ustabil. I tillegg er det Trygderettens inntrykk at nedgangen i antall uføresaker som påankes, har skallet av de enkleste og mest ukompliserte sakene. I yrkesskadesaker ble 13,7 prosent av sakene omgjort og 11 prosent opphevet.

Hel og delvis omgjøring - oppheving

Saker som avgjøres til fordel for søkeren kan bare avgjøres ved fullt grunnlagt kjennelse.

16,1 prosent av sakene ble helt eller delvis omgjort i 2007. 7,9 prosent av sakene ble opphevet og hjemsendt til ny behandling.

5. Måloppnåelse i 2007

5.1 Kvalitetsmål

- **Sentrale kvalitetsmål i 2007 har vært knyttet til:**
- **andelen kjennelser med full grunngeving**
- **å avsi retningsgivende og prinsipielle kjennelser**
- **kvalitetssikring og praksiskoordinering**

Fra 1. januar 2004 ble trygderettsloven § 21 tredje ledd endret fra en adgang til å avsi kjennelse *uten grunngeving* til en adgang til å avsi kjennelse med *forenklet grunngeving*.

Andelen kjennelser med full grunngeving har økt betydelig de siste årene. I 2001 utgjorde andelen grunngitte kjennelser 27,5 prosent. Denne andelen økte til 40,7 prosent i 2003, videre til nesten 50 prosent i 2004 og endte i 2007 på 63 prosent. I de resterende sakene blir det gitt en forenklet grunngeving. Alle som har hatt en ankesak i Trygderetten får dermed en grunnmitt kjennelse, de fleste i form av en kjennelse med fullstendig grunngeving og de resterende i form av en kjennelse med forenklet grunngeving. Slik forenklet grunngeving anvendes i ankesaker der retten er enstemmig om at anken ikke vil føre frem og der saken ikke har konsekvenser utover den konkrete sak. Alle saker som blir omgjort til fordel for den ankende part har fullstendig grunngeving.

Trygderetten har i 2007 gjennomført tiltak for å utvikle kvaliteten og koordinere praksis:

- Dommer på trygd- og pensjonsområdet avsagt i lagmannsrett og Høyesterett gjennomgås både på ledermøte og i de enkelte avdelinger

- Arbeidet med å finne og systematisere kjennelser som oppsummerer praksis på en god måte er videreført med nye områder og gamle områder er supplert med ytterligere kjennelser
- Det er avsagt noen prinsipielle kjennelser (rett satt med fem medlemmer), der siktemålet både er å koordinere egen praksis, men også for å være retningsgivende for forvaltningen.
- Internavisen "Innblick" som inneholder kjennelser av almen og/eller prinsipiell interesse er utgitt med fire utgaver
- Utforming av kjennelser var eget tema på Trygderettens internseminar
- Trygderetten etablerte mot slutten av 2006 et eget tverrfaglig kvalitetsutvalg som særlig har fokus på praksis. Utvalget har så langt initiert og gjennomført en undersøkelse vedr. praksis i yrkesskadesaker og medvirket til utarbeiding og distribusjon av fagnotater om avvisning og hjelpetønad

Trygderetten arbeider bevisst med å øke effektiviteten og kvaliteten på den interne driften, uten at det går på bekostning av fremdriften i arbeidet med å avgjøre sakene. I 2007 er det investert i nye datamaskiner og en delvis omlegging av IT strukturen. Nye intranettsider for mer effektiv informasjonsformidling er forberedt i 2007 og vil bli satt i drift våren 2008. Trygderetten har et løpende fokus på en mest mulig optimal ressursfordeling avdelingene imellom. Det satses på å ha en god og oppdatert tilgang på relevante rettskilder, bl.a. holdes vår egen doms- og kjennelsessamling løpende oppdatert. Et eget biblioteksutvalg sørger for at relevant faglitteratur holdes mest mulig oppdatert.

Trygdesaker i de alminnelige domstoler

Begge parter har adgang til å få prøvet Trygderettens avgjørelse i lagmannsretten hvis de ikke er fornøyd med resultatet i saken. Med få unntak er det bare den private part som bringer saken inn for lagmannsretten. Antall saker som bringes inn for lagmannsretten økte markant i 2001 da ca. 90 kjennelser fra Trygderetten ble påanket. Fram til og med 2005 økte antallet noe, men har gått litt ned de siste par årene. I 2007 har Trygderetten fått melding om at det er tatt ut stevning i 84 saker.

Av de sakene som ble brakt inn for lagmannsrettene, gjaldt ca. 39 prosent uførepensjon eller tidsbegrenset uførestønad. Yrkesskadesakene utgjorde ca. 21 prosent. Det ble i 2007 avsagt 40 dommer, hvorav staten ble frifunnet i 24 saker. I 16 saker ble Trygderettens kjennelse kjent ugyldig eller opphevet. Trygderetten er videre kjent med at lagmannsrettene har avsagt 37 kjennelser i saker som tidligere var avgjort i Trygderetten. Det kan nevnes at 13 saker ble hevet etter at saksøkeren trakk saken, mens 19 saker ble hevet etter at arbeids- og velferdsetaten hadde omgjort vedtaket til gunst for saksøkeren.

I de siste årene har Høyesterett behandlet flere trygdesaker. I 2007 ble fire dommer avsagt. I en av sakene kom Høyesterett til et annet resultat enn Trygderetten. I tillegg avsa Høyesterett en kjennelse etter muntlig behandling om forvaltningens adgang til å gjenoppta en trygdesak etter at rettskraftig dom forelå.

Det kan vanskelig leses ut fra avgjørelsene fra domstolene at Trygderettens kjennelser ikke holder tilfredsstillende kvalitet. Lagmannsrettene er i svært få

saker uenig i Trygderettens lovforståelse, men har i enkelte saker vurdert den konkrete rettsanvendelsen annerledes enn Trygderetten. Dette kan ha sammenheng med at det for lagmannsretten er framlagt nye opplysninger, samt at lagmannsretten til dels har utvist et noe mer liberalt skjønn.

Alt i alt blir Trygderettens kjennelse den endelige avgjørelse i mer enn 97 prosent av de saker Trygderetten avgjør. Trygderetten følger utviklingen i saker som behandles i domstolene nøye og vurderer løpende eventuelle konsekvenser for praksis og saksbehandling.

5.2 Produksjonsmål

I 2007 var målet at

- **den gjennomsnittlige saksbehandlingstid ikke skal overstige fem måneder.**
- **70 prosent av sakene skal avgjøres inne seks måneder**
- **ingen saker skal bli over 12 måneder.**

I 2007 var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden 4,3 måneder når vi ser alle saksområder under ett. Dette er klart bedre enn målet, men er liten økning i forhold til 2006 da tilsvarende tall viste 4 måneder. Målsettingen om at 70 prosent av sakene skulle være ferdigbehandlet innen seks måneder ble også oppfylt. Tallet for 2007 viser at 80,6 prosent av sakene ble avgjort innen seks måneder. Tilsvarende tall året før var 79 prosent.

I 2007 var 22 saker eldre enn 12 måneder da de ble avgjort. Dette er litt flere enn året før da 15 saker ble over 12 måneder, men langt under hva som var til-

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for saker avgjort i 2007 var på 4,3 måneder.

felle for noen år siden. Målet er at ingen saker skal nå en så høy alder. I noen av de 22 sakene er det forhold i saken som har vært årsaken til den lange saksbehandlingstiden. Det kan for eksempel være at den ankende part har bedt om at saken skal stilles i bero i påvente av ny legeattest eller andre nye opplysninger. I noen tilfeller kan det også være snakk om at det er Trygderetten selv som har sett det nødvendig å innhente nye opplysninger. Arbeidet med å prioritere saksbehandlingstid fortsetter i 2008.

For uføreytelser som utgjør ca. 30 prosent av sakene, var gjennomsnittlig saksbehandlingstid også 4,3 måneder. Ingen sakstype hadde i 2007 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid som oversteg seks måneder.

5.3 Helse- miljø og sikkerhet og øvrig personalpolitikk

Trygderettens målsetting er å ha et faglig kompetent og motivert personale som gis mulighet til utvikling og oppbygging av egen kompetanse. Det skal legges vekt på helse, miljø og sikkerhetsarbeid.

Av sentrale aktiviteter i 2007 kan følgende nevnes:

- Det er gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse i 4. kvartal 2007 som følges opp i 2008
- Trygderetten ble IA bedrift i 2003. Avtalen er fulgt opp i løpet av året
- Alle ansatte kan benytte trimrommet to ganger per uke i arbeidstida (45 min. per gang.) Instruktør er tilstede
- Tiltak på brannvernssiden er fulgt opp
- Arbeidet med å tilrettelegge for en livsfaseorientert personalpolitikk er videreført
- Lokalene er pusset opp og kantina betydelig modernisert
- Trygderetten har i dag lokaler som er tilrettelagt for funksjonshemmede
- Alle ansatte er oppfordret til faglig påfyll i form av kurs og seminarvirksomhet. De fleste avdelinger har arrangert internseminar i løpet av året
- Det er avholdt møter med de tillitsvalgte og med arbeidsmiljøutvalget etter fastsatt møteplan

5.4 Informasjon

Trygderettens målsetting er at det skal gis god, konsistent og tilgjengelig informasjon om Trygderettens virksomhet og avgjørelser.

Trygderetten utgir om lag hvert kvartal "Innblick" - en egen elektronisk avis på hjemmesiden (www.trygderetten.no). "Innblick" inneholder sammendrag av kjennelser av allmenn eller prinsipell interesse. Advokater, ankemotparter, media og andre interesserte kan tegne gratis abonnement på "Innblick", og få elektronisk varsel når ny utgave foreligger. Interessen for dette tilbudet har vært stort.

Trygderettens hjemmeside er flittig besøkt. Vi antar at mulighet for å søke i anonymiserte kjennelser har vært en viktig bidragsyter til dette.

Elektronisk varsel når ny utgave av avisen "Innblick" foreligger. Søkemuligheter i kjennelser på www.trygderetten.no

6. Likestilling

Trykderetten arbeider aktivt for at kvinner og menn i organisasjonen skal behandles uavhengig av kjønn. Ved nyansettelser legges det vekt på å understreke i stillingsutlysninger at begge kjønn oppfordres til å søke, evt. at det kjønn som er i mindretall for vedkommende stillingskategori oppfordres spesielt til å søke.

Innen de ulike stillingskategoriene er det 63 prosent menn blant rettsmedlemmene og følgelig 37 prosent kvinner. Blant rettsfullmektigene er tendensen motsatt; andelen menn og kvinner er hhv. 31 og 69.

Blant det øvrige personalet (økonomi, personal, arkiv, IT, kontortjenester m.v.), er det 75 prosent kvinner og 25 prosent menn. Det ligger en klar utfordring i å få flere menn i denne stillingskategorien, men det er en klar overvekt av kvinner som søker slike stillinger.

Lønnsnivået innenfor de ulike stillingskategoriene er det samme for kvinner og menn og alle har samme arbeidstid. Det er en høyere andel kvinner enn menn som er deltidsansatt, men andelen totalt sett er liten.

7. Blikk på saksbunken

Trygderetten avsa 3 576 kjennelser i 2007. Av disse var 2 257 fullt grunn-gitte. Vi har i det følgende plukket ut og gitt et sammendrag av 26 saker. Sakene er relatert til folketrygdlovens bestemmelser. Hovedtyngden av Trygderettens avgjørelser gjelder denne loven.

Beregning av pensjoner m.m.

Kapittel 3 - Pensjonskomponentene

Kjennelse av 8. juni 2007. Ankesak nr. 07/00486. ftrl § 3-25.

Pensjonsberegning-barnetillegg. Sakforhold der dokumentasjon fra hawalabyrå ga tilstrekkeleg grunnlag for å slå fast at kravet til forsørging var oppfylt.

Anke over vedtak om stans av barnetillegg til uførepensjon. Parten var ei 53 år gammel kvinne, opprinneleg frå Somalia, men busatt i Norge og mottakar av full uførepensjon frå folketrygda. Ho vart frå 1997 tilkjent barnetillegg til uførepensjonen. I september 2003 opplyste ho til trygdekontoret at barna hennar oppheldt seg hos familiemedlemmer i Somalia, og at ho forsørger dei ved å sende pengar dit, dels gjennom eit somalisk hawala-byrå, dels ved å sende pengane med privatpersonar. Trygdekontoret godtok ikkje framlagte kvitteringar frå hawala-byrået som dokumentasjon for at kvinna reint faktisk forsørger barna sine, og stansa barnetillegga frå desember 2003. Trygderetten kom til eit anna resultat.

Utgangspunktet i det alminnelege kravet til fri bevisvurdering og sannsyns-overvekt gjaldt. Det var ikkje haldepunkt for at det skulle gjelde eit

strengare beviskrav i saker om barnetillegg. Kvitteringar frå hawala-byrå ga i saka tilstrekkeleg dokumentasjon for at kvinna forsørger barna sine økonomisk i Somalia. Omgjering.

Stønad under arbeidsløshet

Kapittel 4 - Dagpenger under arbeidsløshet

Kjennelse av 26. januar 2007.

Ankesak nr. 06/3391. ftrl. § 4-7.

Dagpenger til permitterte. "...mangel på arbeid eller andre forhold som arbeidsgiver ikke kan påvirke." "Femmedlemskjennelse."

Muntlig saksbehandling. Behandlingen av fire ankesaker, 06/ 3391, 06/ 3395, 06/3399 og 06/ 3817 ble forent. De ankende parter var ansatt i samme bedrift da permitteringen fant sted og anket avslag på krav om dagpenger under permittering inn for Trygderetten. Retten anså faktum i sakene likt.

Retten la til grunn at § 4-7 måtte forstås slik at setningsleddet "som arbeidsgiver ikke kan påvirke" referer seg til begge de alternative vilkår for rett til dagpenger, nemlig "mangel på arbeid" og "andre forhold". Det ble lagt til grunn at arbeidsmangelen var forårsaket av at arbeidsgiver hadde tilsatt endel av sine fiskeprodukter det ulovlige matsaltet nitritt. En av bedriftens største kunder sa opp kontrakt om levering med umiddelbar virkning grunnet dette. Etter rettens mening var dette et klart eksempel på arbeidsmangel som arbeidsgiver kunne ha påvirket. Det må ha vært nærliggende og påregnelig for arbeidsgiver at bruken av nitritt ville kunne påvirke tilgangen på arbeid for bedriften. Stadfestelse.

Ytelser ved sykdom m.m.

Kapittel 5 - Stønad ved helsetjenester

Kjennelse av 31. august 2007. Ankesak nr. 07/00516. ftrl. § 5-8. Stønad ved helsetjenester - fysikalsk behandling. Manglende forhåndstilsagn innebar bortfall av rett til behandling etter honorartakst ved yrkesskade (ftrl § 5-25).

Vedtaket om å avslå å dekke utgifter til fysioterapi etter honorartakst på grunn av yrkesskade ble stadfestet. Vedkommendes fysioterapeut hadde ikke innhentet godkjenning fra trygdemyndighetene før behandlingen startet, slik den aktuelle forskriften om stønad til fysioterapi fastsatte. Retten la til grunn at et slikt forhåndstilsagn måtte anses som et vilkår for at honorartakst kunne kreves, og viste bl.a. til ordlyden i forskriften, formålet med bestemmelsen og forvaltningspraksis. Foreliggende opplysninger var forøvrig ikke fullt ut tilstrekkelige til at det kunne prøves om det var kvalifisert årsakssammenheng mellom yrkesskaden og behovet for fysioterapi, men retten ga likevel uttrykk for at mye kunne tyde på at slik årsakssammenheng ikke forelå.

Kjennelse av 9. november 2007. Ankesak nr. 07/00312. ftrl. § 5-8. Stønad ved helsetjenester - fysikalsk behandling. Generelle begrensninger fastsatt i § 5-8 gjaldt ikke ved yrkesskade, jf. ftrl § 5-25 og dom av Høyesterett av 8. mai 2007.

Vedkommende fikk en nakkeskade mens hun var på arbeid som pleier ved et rekonvalisenthjem i desember 1995. Skaden ble godkjent som yrkesskade ved Trygderettens kjennelse av 17. juni 1999. Ved vedtak av samme dato fikk

hun også dekket utgiftene til fysikalsk behandling fra skadetidspunktet og fram til friskmelding 23. august 1997. Ved forliksavtale av 15. 11.05 mellom Staten v/ Rikstrygdeverket og den ankende part for Gulating lagmannsrett ble det fastslått at skaden hun var utsett for i desember 1995 ble godkjent som yrkesskade også med henyn til følgestilstander i form av nakkeplager etter 23. august 1997. I saken for Trygderetten viste retten til Høyesteretts dom av 8. mai 2007 vedrørende ftrl § 5-25. Der ble det slått fast at ftrl § 5-25 gir rett til full dekning av nødvendige utgifter til fysioterapi mv. som kan bøte på følgene av yrkesskaden. Retten viste til at ftrl § 5-25 står på egne ben og ikke må tolkes med de begrensninger som følger av ftrl § 5-8, 3. ledd når det gjelder rett til dekning av utgifter til fysioterapi. Retten konkluderte med at kvinnen hadde rett til å få dekket de nødvendige utgiftene til fysioterapi som følge av yrkesskaden også etter 23. august 1997. Omgjøring.

Kapittel 6 - Grunnstønad og hjelpestønad

Kjennelse av 2. mars 2007. Ankesak nr. 06/4021. ftrl § 6-3. Grunnstønad - ekstrautgifter ved slitasje av klær og sengetøy - psoriasis.

Grunnstønad. § 6-3. Saken gjaldt en 45 år gammel kvinne med psoriasis - myntstore utslett på albuer, knær og legger i gode perioder - i dårlige også ellers på kroppen. Smøring med salver og fuktighetskrem flere ganger daglig var nødvendig. Ut fra beskrivelsen av hennes psoriasis, og ved en sammenligning med ankesak nr. 03/02506, 03/02759, 05/01823, 05/03527, 06/00099 og 06/00435, kom retten til at de nødvendige ekstrautgiftene som følge av slitasje på klær og sengetøy

ikke kunne anses å være av en slik størrelse at vilkårene for grunnstønad etter sats 1 var oppfylte. Stadfestelse.

Kjennelse av 20. april 2007.

Ankesak nr. 07/712. ftrl. § 6-7.

Hjelpestønad - revurdering.

Saksforhold der det ikke var grunnlag for opphør av hjelpestønad ved flytting fra foreldrehjem til egen bolig.

Vedtak om opphør av hjelpestønad da psykisk utviklingshemmet kvinne på 23 år flyttet i egen bolig. Omgjøring. Retten kom til at flyttingen ikke innebar "vesentlig endring", jf. ftrl § 6-7. Hjelpebehovet var ikke særlig endret. Hun trengte fortsatt betydelig hjelp til alle praktiske gjøremål. Hjelpe- og tilsynsbehovet hadde økt for foreldrene etter flytting til egen bolig siden hennes aktiviteter ikke lengre kunne samordnes med familiens. Hun trengte mye støtte og hjelp til mestring og trening på å bo i egen bolig. I tillegg til arbeid utført av biveileder og støttekontakt dekket familien et hjelpebehov på ca. 10 timer pr. uke samt. Ut over dette måtte familien hele tiden være tilgjengelig for å kunne yte hjelp. Sammenlignbare saker 04/02946, 05/04107 og 06/00554 ga også støtte for omgjøring av vedtaket.

Kjennelse av 7. september 2007.

Ankesak nr. 07/01162. ftrl. § 6-4.

Hjelpestønad. – revurdering.

Bortfall av stønad ved mottak av kommunale tjenester.

Vedtak om stans av hjelpestønad til 37 år gammel kvinne blei omgjort. Ho var psykisk utviklingshemma, mottok full uførepensjon og var i verna arbeid. Ho hadde mottatt ordinær hjelpestønad meir eller mindre samanhengande sidan 1971. Frå 1991 budde ho i eigen bu-

stad, men likevel slik at ho 85-90 døgn kvart år budde hos foreldra. Retten omgjorde vedtak om opphør av hjelpestønad. Kvinna fikk kvar veke 19 timar bistand (praktisk bistand pluss heimesjukepleie) frå kommunen. I periodar då ho budde hos foreldra fall tilsvarande pleiebyrde på dei. Dette gav ei gjennomsnittleg pleiebyrde på i overkant av fire timar, noko som - sett i samanheng med pleiebyrda sin karakter - ga rett til fortsatt hjelpestønad. Retten var ikkje einig med NAV i at det hindra hjelpestønad at det private pleieforholdet var periodevis og ikkje samanhengande.

Kapittel 7 - Stønad ved gravferd

Kjennelse av 26. januar 2007 2006.

Ankesak nr. 06/3522. ftrl § 7-2.

Stønad ved gravferd - gravferdstønad. Behovsprøving – "finansformue" knyttet til leierett til bolig.

Anke over vedtak som forutsatte at depositum på kr 43 279 knyttet til retten til å leie tidligere ektefellers felles bolig, og der gjenlevende fortsatt bor, skal regnes som finansformue ved vurderingen av retten til behovsprøvd gravferdstønad etter folketrygdloven § 7-2 med tilhørende forskrift. Retten mente at depositumet måtte holdes utenfor, jf. forskrift om behovsprøvd gravferdstønad § 2. I følge merknad i Norsk Lovkommentars merknader (note 386) er bakgrunnen for ulikhet i reglene for enslige og gifte avdøde, ønske om å holde verdien av bolig utenfor behovsprøvingen når avdøde etterlot seg ektefelle, partner eller samboer. Sterke reelle hensyn talte også for å holde verdien av bolig utenfor behovsprøvingen når avdøde etterlater seg ektefelle. En gjenlevende ektefelle skal ikke være nødt til å selge sin egen bolig

for å finansiere sin avdødes ektefelles begravelse. I nærværende sak er avdødes ektefelle ikke eier av egen bolig, men leier en leilighet mot et depositum. Dette depositumet som er bundet til leiligheten utgjør hans eneste finansformue. Den ankende part hadde anført at han måtte flytte fra boligen for å få frigjort pengene. Omgjøring slik at finansformue knyttet til leierett av bolig ikke medregnes ved fastsettelsen av finansformuen m.h.t til ftrl. § 7-2.

Kapittel 8 - Sykepenger

**Kjennelse av 27. april 2007.
Ankesak nr. 07/00523. ftrl. § 8-8.
Sykepenger- medlemmets medvirkning. Aktivitetskrav; saksforhold der manglende deltakelse på arbeidsutprøving ga grunnlag for stans av sykepenger.**

En 54 år gammel sykmeldt kvinne sa seg først interessert i å delta på jobbutføring. Dette var anbefalt av hennes fastlege i møte med representanter for arbeidsgiver, fastlegen og ansatt på arbeidslivssenteret. Senere ombestemte hun seg, og sykepengene ble på denne bakgrunn stoppet. Retten stadfestet vedtaket og viste til at den presisering som skjedde i ftrl § 8-8 fra 1. juli 2004 legger større plikter på en part mht aktiv medvirkning for rett til sykepenger. Ellers gjaldt at uttalelser fastlege hadde beskrevet aktuell sykdom som i stor grad stressrelatert. Dette tilsa at det var særlig behov for utprøving i annet arbeid.

Kjennelse av 23. mars 2007. Ankesak nr. 07/00124. ftrl. § 8-47. Sykepenger - yrkesaktive medlemmer midlertidig ute av inntektsgivende arbeid. I forhold til reglene i § 8-47 måtte medlemmet anses være i arbeid fra tilsetningsdato ifølge arbeidsavtale - uavhengig av om

vedkommende faktisk hadde møtt på arbeid.

Rett til sykepenger til person som midlertidig hadde vært ute av arbeid. Vedkommende fikk avslag på krav om sykepenger med 100 % av sykepengegrunnlaget. Omgjøring. Retten - flertallet, to medlemmer - la til grunn at det var inngått arbeidsavtale mellom arbeidstakeren og daglig leder om at arbeidsforholdet skulle starte 20. februar 2002. Arbeidstakeren ble sykmeldt 20. februar og møtte ikke på arbeid. Flertallet mente at uttrykket "i arbeid" i folketrygdloven § 8-47 første ledd bokstav b måtte forstås på samme måte som i § 8-2, som førstnevnte bestemmelse viste til. Det framgikk klart av NAVs rundskriv vedrørende § 8-2 at et arbeid måtte anses påbegynt fra og med ansettelsesdatoen, uavhengig av når arbeidet faktisk startet opp. Dette var også i samsvar med alminnelig arbeidsrett, og både arbeidstakers arbeidsplikt og arbeidsgivers lønnsplikt starter fra ansettelsestidspunktet. Retten til lønn er nøye knyttet til retten til sykepenger. Uttalelse om betydningen av faktisk arbeid i oppsigelsesperiode. Mindretallet la avgjørende vekt på at arbeidstakeren ikke kunne anses for å ha vært i arbeid da hun ble sykmeldt. Arbeidsforholdet var ikke påbegynt, og hun hadde derfor ikke utført arbeid eller fått beregnet lønn.

Kapittel 10 - Ytelser under medisinsk rehabilitering

**Kjennelse av 2. februar 2007.
Ankesak nr. 06/2219. ftrl § 10-7.
Ytelser under medisinsk rehabilitering - stønadsformer. Stønad til tilhenger til bil for å dekke behov i dagliglivet, jf. § 10-6.**

Mann, 63 år, led av polymyositt og var innvilget stønad til bil. Han satte frem

krav om stønad til tilhenger for å kunne ta med seg nødvendig utstyr - blant annet forflytningsheis. Avslagsvedtak var grunnlagt i at han bare trengte utstyret på reiser på mer enn en halv dag, såsom til hytta. Reise til hytta ble da ansett å gjelde ferie- og fritidslignende aktiviteter, og ikke behov i dagliglivet, jf. § 10-6 i dagliglivet. Retten viste til Trygderettens kjennelse i ankesak 05/03749. Fordi behov for å komme ut i naturen, i henhold til Rikstrygdeverkets/NAV's retningslinjer, var relevant ved innvilgelse av stønad til bil, og reise til hytta var oppgitt som behov ved søknaden om bil, uten at trygdemyndighetene hadde reservert seg mot dette, fant retten at behovet for tilhenger lå innenfor tiltenkt formål med stønaden til bil, jf. NAV's retningslinjer. Omgjøring.

Kjennelse av 23. mars 2007.
Ankesak nr. 06/2667. ftrl. § 10-7.
Ytelser under medisinsk rehabilitering- stønad til bedring av funksjonsevnen. Krav om tilbakelevering av rullestol ved uforsvarlig bruk.

85 år gammel mann var tilstått elektrisk rullestol. På grunn av vedkommendes kjøring, der stolen og inventar i leiligheten ble ødelagt, krevde trygdeforvaltningen stolen innlevert med henvisning til §§ 35 og 41 i forvaltningsloven samt § 10-6 i folketrygdloven 10-6. Ut fra opplysningene i saken måtte vedkommende anses å være avhengig av rullestol for å komme seg omkring - blant annet i bofelleskapet der han bodde. Til tross for at han kunne ødelegge inventar måtte tilgang til elektrisk rullestol være hensiktsmessig for å bedre vedkommendes funksjonsevne, jf. ordlyden i § 10-6 i folketrygdloven. Trygdeforvaltningen hadde ikke vurdert om stolen kunne inndras på

andre grunnlag enn de nevnte. Retten mente det måtte vurderes hvilke plikter vedkommende hadde for å unngå unødig verdiforringelse, hjemmel for slike plikter, om vedkommende faktisk var pålagt plikter for å og om plikt som måtte være pålagt var overholdt. Vedtaket ble opphevet.

Kjennelse av 31. august 2007.
Ankesak nr. 07/00529. ftrl. § 10-7.
Ytelser under medisinsk rehabilitering- stønad til bedring av funksjonsevnen. Datautstyr ved manglende lese- og skriveferdighet - dysleksi hos voksen.

Vedtaket om å avslå stønad til bærbar pc med utstyr for omdanning av skrift til tale ble omgjort. 39 årig kvinne med dysleksi og manglende samsyn kunne ikke lese og skrive - tross normale evner og stor innsats gjennom årene. Hun var gift, hadde to barn, ellers hadde hun delvis arbeid og tidsbegrenset uførestønad i kombinasjon. Saken var mangelfullt opplyst og vurdert - blant annet hva gjaldt betydning av hjelpemidler i vedkommendes arbeidssituasjon. Datautstyr var ikke "brunevare" som falt utenfor trygdens stønadsområde, jf § 2, 4.- 5. ledd i hjelpemiddelforskriften og sak 05/03933. Ved helt manglende lese- og skriveferdigheter som i dette tilfellet trengs ikke noe dokumentert behov utover det daglige, jfr. retningslinjene. Uansett gjaldt likevel at tilgang til datautstyr ved manglende lese- og skriveferdigheter måtte ha betydning for muligheter for å komme tilbake i yrkeslivet.

Kjennelse av 28. september 2007.
Ankesak nr. 07/00490. ftrl. § 10-7.
Ytelser under medisinsk rehabilitering- stønad til bedring av funksjonsevnen. PC ikke ansett som

“læremiddel”, jf. bokst. a i § 10-7 i folketrygdloven.

Et flertall i retten omgjorde vedtak om ikke å tilstå bærbar PC til grunnskoleelev med sterkt nedsatt fysisk og mental yteevne. Bærbar PC var ikke “læremiddel”- som måtte forstås som “primærkilde for kunnskapstilegnelse”. Uttalelser i Ot.prp. nr. 38 (1999-00) tilsa at hjelpemiddel for å tilgjengeliggjøre læremidler (programvare, lærebøker mv.) - ikke var læremiddel. NAVs retningslinjer til §§ 10-7 og 10-17 i folketrygdloven bygde ellers ikke på konsistent forståelse av begrepet. Det var ikke klar praksis om forståelsen i Trygderetten. Rett til stønad fulgte isolert sett av reglene i folketrygdloven. Avslag kunne ellers ikke grunngis i at tilståelse var omfattet av ansvarsområde i annen lovgivning, jf. ftrl. § 10-17. Det var ikke søkt klarlagt gjennom innhentet materiale fra kompetent organ utenfor folketrygden at slikt ansvar forelå. TR kunne ikke ta stilling til eventuelt slikt ansvar, jf. Kap. I i trygderettsloven. Mindretallet mente hjelpemiddel for å tilgjengeliggjøre læremiddel falt utenfor dekningsadgangen etter ftrl., jf. blant annet tidligere praksis i TR - oppsummert i sak 06/02044.

Kjennelse av 17. august 2007. Ankesak nr. 07/01887. ftrl. § 10-10. Ytelser under medisinsk rehabilitering- rehabiliteringspengenes størrelse. Rett til pensjonsberegning etter reglene for “unge uføre” forutsetter spesielt og alvorlig tilfelle av ME-tilstand.

En 24 år gammel mann med eksamen fra videregående skole på idrettslinjen mottok rehabiliteringspenger. Han fikk avslag på krav om å få beregnet disse etter reglene for unge uføre. Han hadde liten arbeidserfaring og hadde etter å ha hatt muskel/skjelettplager, angstfølelse

og asteni fått diagnosen kronisk/post-viralt utmattelsessyndrom (ME).

Psykiater uttalte at mannen hadde en noe tvangspreget personlighetsutforming og lett depressiv lidelse samt angstplager. Iflg. psykiateren hadde han hatt fremgang i forhold til aktivitet og symptomer det siste året. Retten stadfestet avslaget på å bli ansett som ung ufør og bemerket at ut fra de medisinske opplysninger som forelå var det foreliggende tilfelle av ME ikke så vidt spesielt og alvorlig at vilkårene for ung ufør var oppfylt. Nærmere angitt praksis i Trygderetten ble ansett å gi støtte for dette.

Kjennelse av 12. oktober 2007. Ankesak nr. 07/01298. ftrl. § 10-10, jf. § 12-13 nr 1. Ytelser under medisinsk rehabilitering- rehabiliteringspengenes størrelse. Rett til pensjonsberegning ved tidsbegrenset uførestønad etter reglene for “unge uføre”. Saksforhold der paranoid personlighetsforstyrrelse mv., jf. sak HR-2007-01013 A, ga rettigheter som ung ufør.

33 år gammel mann med psykiske og somatiske plager hadde etter fylte 26 år fått diagnosen personlighetsforstyrrelse med paranoide trekk. Vedkommende hadde aldri vært i ordinært arbeid, og hadde hatt problemer i forhold til skolegang. Sammenlignbar diagnose forelå i sak HR-2007-01013-A. Dommen i HR tilsa at vedkommendes personlighetsforstyrrelse må hatt avgjørende betydning for funksjonsnivået, og gitt betydelig invalidisering både i dagliglivet og i arbeidslivet. Som det fremgår av Høyesteretts dom kan det i enkelte tilfelle aksepteres at dokumentasjonskravet blir oppfylt i ettertid. Retten fant det tilstrekkelig klart dokumentert at vedkommende før fylte 26 år led av en alvorlig sykdom.

Personlighetsforstyrrelse hadde forsinket skolegang ved videregående skole og teknisk fagskole i tre år.

Vedkommende hadde aldri vært i arbeid. Nevropsykologisk test viste høyt skår på paranoiditet og tvangstrekk. Omgjøring.

Kapittel 11 - Ytelser under yrkesrettet attføring

Kjennelse av 16. november 2007. Ankesak nr. 07/02499 ftrl. § 11-6. Ytelser under yrkesrettet attføring - nødvendige og hensiktsmessige tiltak. Avbrutt eletrikerutdanning grunnet helsesvikt for medlem under 26 år, jf. tredje ledd i § 11-4 i folketrygdloven.

Kvinne på 22 år fikk som elektrikerlærling yrkesskade som ga henne ryggplager med utstråling og smerter ved mindre belastning. Hun ble ansett fylle krav til helsesvikt fastsatt i § 11-5 i folketrygdloven. Vedtak om å avslå hennes krav om yrkesrettet attføring i form av utdanning til elektroingeniør var grunnlagt i at slik utdanning ikke var nødvendig for å komme i høvelig arbeid. Vedtaket ble omgjort. De arbeidsmuligheter som NAV påberopte - handel og kontorvirksomhet mv. - ville ikke kompensere for den påbegynte utdanningen og yrke som hun hadde måttet oppgi grunnet yrkesskaden. Det hadde betydning at overgang til slikt arbeid ville gi inntektstap. Fordi hun ikke kunne nyttegjøre tidligere utdanning var hun i en utdannings situasjon som avvek vesentlig fra den andre under 26 år var i, jf. tredje ledd i ftrl. § 11-4 og forøvrig NAVs retningslinjer for praktisering av bestemmelsen - blant annet om "merbelastning" i forhold til jevnaldrende.

Kapittel 12 - Tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon

Kjennelse av 16. mars 2007. Ankesak nr. 06/3606. ftrl. § 12-7. Uførepensjon- nedsatt inntektsevne, uføregrad. Betydningen av pensjonsgivende inntekt for arbeidstakere. Trygdeforvaltningen kunne ikke ut fra instruks gitt gjennom rundskriv la være å ta stilling til betydningen av dom av Høyesterett av 24. april 2005.

Anke over vedtak om midlertidig opphør av uførepensjon. Halvt uførepensjonert 62 år gammel kvinne hadde i opphørsperioden mottatt etterlønn fordi virksomheten hun arbeidet deltid i ble nedlagt. Etterlønnen var ansett innebære at hun i denne perioden ikke fylte kravet om å ha minst halvt redusert inntektsevne. Vedkommende påberopte at dom i Høyesterett av 24. april 2005 forutsatte at folketrygdloven § 12-7 annet ledd tredje punktum (om at det skal tas hensyn til all pensjonsgivende inntekt når inntektsevnen vurderes) bare gjelder for selvstendig næringsdrivende. NAV opprettholdt sitt vedtak, og uttalte at så lenge rundskrivet ikke var endret i henhold til høyesterettsdommen, ville trygdemyndighetene fortsette å følge tidligere praksis.

Retten opphevet vedtaket, og hjemviste saken til ny behandling.

Trygdeforvaltningen kunne ikke la være å prøve hvilke konsekvenser en dom fra Høyesterett på forvaltningens område fikk. Om - eventuelt på hvilket tidspunkt - det ble gitt retningslinjer om dette, kunne ikke være avgjørende for den enkelte trygdesøkers rettsstilling. Forøvrig var det i ettertid foretatt endringer i rundskrivet i samsvar med den lovforståelse som ble lagt til grunn av Høyesterett.

Kjennelse av 26. oktober 2007.
Ankesak nr. 07/01888. ftrl. § 12-7.
Uførepensjon - nedsatt inntektsevne - uføregrad. Pensjongivende inntekt i form av erstatningsutbetaling; bare inntekt som er uttrykk for reell inntektsevne gir grunnlag for å redusere uførepensjon.

Ved rettsforlik hadde mottaker av rehabiliteringspenger og uførepensjon fått utbetaling som var ansett som pensjongivende inntekt. Med grunnlag i denne utbetalingen var det truffet vedtak om opphør av pensjonsrett. Retten kom til at utbetalingen måtte ses på som kompensasjon for framtidig lønns- tap og derfor holdes utenfor i vurderingen av inntektsevnen. Størrelsen av beløpet tilsa at det skulle kompensere differanse mellom forventete trygdeutbetalinger og faktisk framtidig lønns- tap. Dom i Høyesteretts av 27. april 2005 forutsatte at det ikke skal legges avgjørende vekt på hva som er registrert som pensjongivende inntekt, dersom inntekten ikke gir et riktig bilde av vedkommendes reelle arbeidsevne. Utbetalingen i saken var ikke noe uttrykk for reell inntektsevne. Vedtaket ble endret slik at pensjonen løp uendret.

Kapittel 13 - Yrkesskadedekning

Kjennelse av 20. april 2007.
Ankesak nr. 06/2732 ftrl. § 13-4.
Yrkesskade - yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade.
Delgodkjenning av obstruktiv lungesykdom.

Anke over vedtak om å delgodkjenne - 30 prosent - KOLS som yrkessykdom. 63 år gammel mann hadde arbeidet som sveiser og platearbeider med eksponering for støv fra kull, stein, betong, sement, stål og jern samt sveise-

gass. Han hadde brukt støvmaske. Total eksponeringstid i yrket var ca. 29 år. Graden av eksponering for sveiserøyk og støv var uklar. Anslag fra overlege ved arbeids- og miljømedisinsk avdelings anslag om at yrkeseksponeringen tilsvarte ca. 1-2 pakker tobakk i uka måtte legges til grunn. Han hadde i tillegg røkt betydelig i over 40 år og var arvelig disponert for astma. Retten fant det bevist at egen røyking var en mer sannsynlig årsak til sykdommen enn yrkespåvirkningen og delgodkjente med 40 prosent. Det ble vist til lovforståelsen i Trygderettens femmedlemssak ankenr 03/01958 og HR 2005-04-21, likheter og ulikheter mellom disse og aktuelle sak. Ellers viser senere års praksis i Trygderetten i saker som gjelder godkjenning av obstruktiv lungesykdom der det også foreligger røyking at det må foretas en konkret vurdering på bakgrunn av påvirkningsstoffene, sykdomsbildet og varigheten av påvirkningen, i og utenfor arbeid. Omgjøringen til noe høyere yrkesforårsaket påvirkning ga ellers i saken ikke grunnlag for høyere gruppeplassering for menerstatning.

Kjennelse av 16. mars 2007.
Ankesak nr. 06/2988. ftrl. § 13-6.
Yrkesskade - arbeidstakere. “.i arbeid..” Skade oppstått under håndgemeng på arbeidsplassen.

Vedtaket om å avslå yrkesskadedekning var grunnlagt i at vedkommende ikke var “i arbeid” på skadetidspunktet. Retten viste til uttalelser i Høyesteretts dom av 19. september 2006, inntatt i Rt. 2006 s. 1129, der en lege hadde blitt skadet på kontoret ved et hendelig uhell under en rettmessig pågripelse fra politiet. Høyesteretts forståelse av begrepet “i arbeid” ville etter rettens vurdering si at selv om vedkommende i

den foreliggende saken ble påført skade i verkstedhall - uten direkte sammenheng med hans arbeid som bilmekaniker, var han i utgangspunktet omfattet av bestemmelsen i folketrykkløven § 13-6. Han hadde ikke utført arbeid i egen interesse. Retten kunne heller ikke se det som tilstrekkelig sannsynlig at han ved sin opptreden selv hadde brakt seg ut av arbeidssituasjonen eller at håndgemenget han ble involvert i var et slikt tilfelle av slagsmål som unntaksvis kunne medføre at oppstått skade ikke skulle anses som yrkesskade. Omgjøring.

Kjennelse av 18. mai 2007. Ankesak nr. 06/03938. ftrl § 13-6. Yrkesskade - arbeidstakere. Skade oppstått under pauseaktivitet på "temadag" på arbeidsplassen.

Yrkesskade. 43 år gammel kvinne ble skadd under gåtur i pause i faglig program på "temadag" på arbeidsplassen. Vedtak om ikke å godkjenne yrkesskade var grunnlagt i at hun på skadetidspunktet ikke fylte vilkåret om å ha vært "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden". Vedtaket ble vurdert i forhold til rettspraksis - da med utgangspunkt i dom inntatt i Rt. 2004 s. 487 og praksis i Trygderetten, blant annet ankesak nr. 05/02329. Foreliggende sak var ulik saksforholdet i Rt. 2004 s. 487 fordi vedkommende utvilsomt var yrkesskadedekket på selve temadagen. Retten vektla at hun hadde plikt til å delta på denne, og fant at naturlig pauseaktivitet som gåing ikke kunne stå i annen stilling i forhold til yrkesskadedekning enn pliktig aktivitet på temadagen. Omgjøring.

Ytelser knyttet til livsløp og familiesituasjon

Kapittel 14 - Ytelser ved fødsel og adopsjon

Kjennelse av 7. september 2007. Ankesak nr. 07/01143. ftrl. § 14-8. Fødsel- adopsjon. Stønadsperioden for moren. Reduksjon i stønad før fødsel fordi barnet blir født før termin gir ikke utvidet rett til stønad etter fødsel.

Vedkommende fødte før fastsatt fødselstermin slik at stønadsperioden før fødsel ble tilsvarende forkortet. Hun fikk dermed ikke nyttiggjort seg retten til stønad tre uker før fødsel. Retten var enig med NAV i at stønad som ikke tas ut før fødselen ikke kan overføres til permisjonstiden etter fødselen. Dette følger både av lovens intensjon, av lovforarbeider samt av etablert praksis, jf. også Trygderettens kjennelse i ankesak 02/04571.

Forvaltningsmessige bestemmelser

Kapittel 22 - Utbetaling

Kjennelse av 16. februar 2007. Ankesak nr. 06/2120. ftrl § 22-13. Forvaltningsmessige bestemmelser - frister for framsetting av krav. "Åpenbart ikke i stand til å sette fram krav" - psykisk utviklingshemming. "Femmedlemskjennelse".

Spørsmål om virkningstidspunkt for uførepensjon. Omgjøring med dissens 4-1. Vedkommende hadde ved to ulike IQ-tester fått resultat på henholdsvis 47 og 56. Generelt gjaldt at det måtte tas utgangspunkt i en individuell vurdering av den enkeltes kognitive funk-

sjonsprofil - basert på nærmere angitte kilder som kunne belyse dette. Et flertall mente generelt at det ved funksjonsnivå under IQ 60 sjelden kunne forutsettes at vedkommende kunne ivareta egne interesser. En konkret vurdering, sammenholdt med et funksjonsnivå som tilsvarte nedre del av lett psykisk utviklingshemming, tilsa av aktuelle vilkår i sjettedel i § 22-13 i folketrygdloven forelå. Et juridisk kyndig rettsmedlem mente saken - i lys av at bestemmelsen måtte ses på som en snever unntaksregel - ikke var godt opplyst til å gi forsvarlig grunnlag for å ta stilling til kravet - slik at vedtaket måtte oppheves.

Annet

Kjennelse av 2. mars 2007. Ankesak nr. 06/3280. Barnetrygd - utvidet barnetrygd. Bruk av bestemmelsen om "faktisk separasjon", jf. btrl. § 9.

Utvidet barnetrygd var tilstått fra formell separasjon forelå. Vedkommende påberopte at han rent faktisk hadde vært alene om omsorgen for barnet etter at han og ektefellen flyttet hver for seg. Forarbeid til bestemmelsen om "faktisk separasjon" måtte anses å tilsi at § 9 var en unntaksbestemmelse som var gitt for "tilfelle som normalt leder til lovformelig separasjon eller skilsmisse, men der foreldrene av ulike grunner ikke kan få, eller vil ha (for eksempel på grunn av religiøse forhold) separasjon eller skilsmisse". Dette var ikke tilfelle i saken. Stadfestelse.

Kjennelse av 11. mai 2007. Ankesak nr. 07/00445. Annet - stønad ved kort botid. Lov om stønad ved kort botid. Betydning av formue for rett til supplerende stønad.

Avslag på krav om supplerende stønad var avslått etter § 8 i loven fordi vedkommende hadde et bankinnskudd på kr 58 395. I tillegg var det fastsatt at stønad først kunne innvilges 33 måneder fram i tid. Når det gjaldt avslaget, kom retten til at det brutto formue måtte legges til grunn, og at en grense på et halv grunnbeløp, som NAV hadde valgt, måtte være en rimelig forståelse av lovens krav. Når det gjaldt den andre delen av det påankede vedtaket, mente retten at det i realiteten dreide seg om en avgjørelse om ventetid. Etter rettens vurdering var en slik ventetid såpass inngripende at det av hensyn til legalitetsprinsippet måtte ha en sterkere rettskildemessig forankring enn det som det reelle hensynet til effektivisering av formuesprøvingen ga grunnlag for. Dersom et nytt krav ble satt fram gjeldende fra et tidligere tidspunkt enn fastsatt, måtte det realitetsbehandles. Fastsettingen av ventetid ble omgjort. Saksomkostninger ble ikke tilkjent; pros.flm. hadde ikke anført noe om fastsatt ventetid.

8. Perspektiv framover

Inngangen av saker til Trygderetten er i løpet av noen få år redusert med 30 prosent. Tall fra de første månedene av 2007 kunne tyde på en viss, men ikke dramatisk, økning i løpet av året. Sluttresultatet ble altså et annet; en nedgang på et par hundre saker.

Tallene fra de første månedene av 2008 viser en ytterligere nedgang. Som nevnt i kapittel 1 skyldes det at det for tiden bygger seg opp en til dels betydelig restansmengde i Arbeids- og velferds-etatens førsteinstans.

Dette er knapt nok noen varig situasjon. Før eller senere får vi anta at det vil bli gjort en kraftanstrengelse for å bygge ned disse restansene. Akkurat når det vil skje, og når resultatene når Trygderetten, vet vi ikke. Men på bakgrunn av erfaringene hittil i år, kan mye tale for at saksinngangen i 2008 vil bli unormalt lav.

Det gir oss en mulighet til å bygge ned den restanseøkningen som skjedde i fjor. Vi er allerede på god vei. Etter utløpet av årets første tre måneder er vi nede på samme nivå som ved utløpet av 2006.

Det vil ta noe lengre tid å bygge ned den økning i saksbehandlingstiden som er en følge av en restanseoppbygging. Det vil være en høyt prioritert oppgave å få denne ned mot målet på 4 måneder i løpet av året. Men det er nok ikke realistisk at dette vil bli resultatet for 2008, året sett under ett.

Trygderetten skal være en retningsgivende instans, samtidig som vi er en masseprodusent av avgjørelser. Disse to formålene kan til tider stå i et motsetningsforhold til hverandre. En midler-

tidig nedgang i saksinngangen for 2008 vil imidlertid gi oss mulighet til også å intensivere vårt kvalitetsfremmende arbeid. I løpet av året tar vi bl.a. sikte på å gjennomføre prosjekter knyttet til spørsmålet om avvisning av anker, samt tilleggsytelser for unge uføre.

Norge er for tiden inne i en omfattende velferdspolitisk reformbølge.

Alderspensjonen er under omlegging. AFP-ordningen og tjenestepensjonene skal tilpasses dette. Det vil senere også skje med uførepensjonen. Men allerede nå foreligger en skisse til en ny ytelse, arbeidsavklaringspenger, der tidsbegrenset uførestønad slås sammen med yrkesrettet attføring og rehabilitering.

Selv om omleggingen av alderspensjonen er omfattende, er det ikke trolig at den får særlig betydning for Trygderettens virksomhet. Ganske enkelt fordi disse sakene aldri har utgjort noe omfattende sakområde for oss, i 2007 bare 8 saker. (Kanskje overraskende for mange, siden feltet fra tid til annen er gjenstand for atskillig politisk støy. Heller ikke samordningsloven er gjenstand for særlig mange tvister. Bare 3 saker ble behandlet i 2007).

Derimot vil arbeidsavklaringspengene representere en utfordring. At det etableres én ordning i stedet for tre, innebærer at det blir færre inngangsvedtak å forholde seg til. Samtidig er det bygget inn atskillige stoppunkter og muligheter for ulike former for vilkår. Summen av mulige konfliktpunkter vil ikke nødvendigvis bli mindre.

Ambisjonene er store. Flest mulig i arbeid. Lykkes man med det, blir det mindre å gjøre for Trygderetten. Forutsatt at det er enighet mellom etat

og klient om mål og virkemidler. I den grad man satser mer på en individuell vurdering av den enkeltes behov, og mindre på den form for forutsigbarhet som en regelfesting innebærer, er det ikke opplagt at man samtidig vil lykkes i å oppnå en større grad av enighet. For det kan nok tenkes at det tross alt er lettere å bli enige om hva vedkommende har krav på, enn hva som er den enkeltes behov.

I tillegg er det nok sannsynlig at ganske mange fortsatt vil være avhengig av trygdeytelser til sitt livsopphold, også før oppnådd pensjonsalder.

Som nevnt i forrige årsmelding er en usikkerhetsfaktor for Trygderetten i tiden fremover knyttet seg til utviklingen i saken om arbeidsskadeforsikring. Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendte våren 2007 ut et høringsnotat

der det foreslo en ny statlig etat som førsteinstans, men skisserte to alternativer for klageinstansen; Trygderetten eller en ny særskilt klagenemnd. – Det gjenstår fortsatt å se hva regjering og storting vil lande på i dette spørsmålet.

Trygderetten behandler årlig rundt 700 saker om yrkesskadeytelser. Det vil derfor ha betydelige konsekvenser om vi skulle miste dette saksområdet. Men det vil det også ha om vi skulle bli gjort til klageinstans. En høyst omtrentlig beregning kan tyde på at det vil kunne tilføre 1200-1500 nye saker pr år. Det skal vi kunne takle, men det sier seg selv at det ville innebære en ganske betydelig endring av Trygderettens profil. Vi ville komme mer på linje med vårt søsterorgan i Danmark, en ordning departementet for øvrig har lent seg nokså tungt på i høringsnotatet.

9. Økonomi/ rekneskap

Kap. 0606 post 01 Trygderetten

Budsjettramme 2007 inkl. justeringer (tall i hele 1000)

REGNSKAP 2007:

Post 01 11	Organiserte stillingshjemler	31 817
Post 01 12	Ekstrahjelp	-
Post 01 16	Vikarer/engasjement	1 300
Post 01 17	Sakkyndig bistand	-
Post 01 18	Statens Pensjonskasse	2 830
Post 01 18	Arbeidsgiveravgift	4 868
Sum post 01 1		40 815
Post 01 21	Inventar, utstyr	3 925
Post 01 22	Forbruksmateriell	861
Post 01 23	Kurs, reiseutgifter m.m.	828
Post 01 24	Kontortjenester m.m.	1 322
Post 01 25	Konsulent tjenester	1 035
Post 01 25	Kons.tjenester. Refusjon fra nemndene	-955
Post 01 26	Databehandlingstjenester	1 707
Post 01 27	Vedlikehold og drift av maskiner	508
Post 01 28	Vedlikehold av bygg/anlegg	2 388
Post 01 29	Bygn.drift, lokalleie	4 530
Post 01 29	Lokalleie, nemndenes andel	-747
Sum post 01 2		15 402
Sum post 01 1 og 01 2 Trygderetten		56 217
5702 18	Refunderte sykepenger	- 849
5702 16	Refunderte foreldrepenger	-563
Netto Utgifter		54 805

Kommentarer til regnskapet for 2007.

Trygderettens regnskap (post 01) for 2007 viser en mindreutgift på om lag kr. 2 mill. kr.

Mindreutgiften henger for en stor del sammen med noe lavere utgifter forbundet med IT prosjekter enn antatt og litt vakanser i forbindelse med nyansettelser.

Trygderetten

Besøksadresse: Grønlandsleiret 27

Postadresse: P.b. 8022 Dep.

0030 OSLO

Telefon: 23 15 95 50

Telefaks: 23 15 96 00

E-mail: trygderetten@trygderetten.no

Hjemmeside: www.trygderetten.no